

INFORMATIVNI

sužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XVII

Ravne na Koroškem, 9. maja 1980

Posebna številka

Izdaja delavski svet Zelarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Miroslav Garb, Jože Gruden, Sead Karadža, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

TITO — TO SMO VSI MI

V trenutkih, ko žaluje vsa država in ko se je ves svet s spoštovanjem priklonil spomenu osebnosti izjemnega duha in ustvarjalnosti, v teh trenutkih ravnenski železarji izražamo globoko pripadnost temeljnim idejam našega voditelja, predsednika Tita.

Josip Broz Tito je vse svoje življenje vtikal v neštete boje delavskega razreda in delovnega ljudstva naše dežele, v izgradnjo in preporod komunistične partije.

Kot mlad delavec se je včlanil v sindikalno zvezo kovinarjev ter tako postal tudi član socialistične stranke. Prežet z idejami Lenina in oktobrske revolucije je posvetil vse svoje življenje osvobodilnemu boju delavskega razreda ter narodov in narodnosti naše države.

Že kot sekretar mestnega komiteja zagrebške partijske organizacije je začel odločilen boj za revolucionarno enotnost partije. Titov protifrakcijski boj je pomenil začetek revolucionarne obnove partije za njeno ideološko akcijsko pripravljenost in sposobnost, da izpolni svoje zgodovinsko poslanstvo.

Njegov prihod na čelo partije je ustrezal večletnim težnjam in prizadevanjem najboljših sil v partiji, da se vodstvo združi z gibanjem v državi.

Tito je bil predvsem revolucionar — marksist. V njegovi besedi in delu je revolucija prvo in bistveno. Revolucija, to je boj s kapitalističnim režimom stare Jugoslavije. To so stavke, demonstracije in ječe.

Revolucija, to je narodnoosvobodilni boj proti okupatorju in domačim izdajalcem, proti razrednemu sovražniku in kontrarevoluciji. To so novi organi revolucionarne oblasti — narodnoosvobodilni odbori, prvo in drugo zasedanje AVNOJ, oblikovanje republiških predstavniških organov.

Revolucija, to je izgrajevanje nove socialistične Jugoslavije, je izgradnja socializma, zavestna ustvarjalnost delavskega razreda pri razvijanju samoupravno socialističnih odnosov. Je izgrajevanje novih ljudi skozi razredni boj, ki ne ponehava, ampak samo spreminja oblike, metode in področja.

Za Tita je bila revolucija zgodovinski proces revolucionarnih sprememb, ki določa vse obdobje prehoda iz razredne v brezrazredno družbo.

V vseh etapah revolucije je Tito poudarjal vodilno vlogo in zgodovinsko odgovornost zveze komunistov Jugoslavije. Izhajal je iz spoznanja, da mora biti socializem tudi delo najširših slojev delavskega razreda in delovnih ljudi. Zato je vedno tudi poudarjal izredno vlogo socialistične zveze, sindikatov, mladine in drugih organiziranih sil.

Revolucionarno delo zveze komunistov Jugoslavije pod Titovim vodstvom je potrdilo Marxovo in Leninovo tezo o različnosti poti, ki vodijo v socializem, katerega zgodovinska in družbena vsebina pa ostane ista. Prav to je smisel ideje o posebni jugoslovanski poti v socializem.

Delovni človek je za Tita bil glavna ustvarjalna sila in subjekt socializma. Zato je nenehni boj za delavčevo boljše življenje in osebno srečo cilj vseh družbenih prizadevanj in vsega našega socialističnega gibanja.

Titovo pojmovanje zgodovinske vloge delavskega razreda ni rezultat knjižnega znanja, zato tudi ni dogmatsko. To je bila zanj prva in najvažnejša življenjska opredelitev — in prav tu so v bistvu temelji našega današnjega sistema socialističnega samoupravljanja.

Boj za kovanje bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti je naslednje veliko Titovo delo. Vgrajeno je v ne-

razrušljive temelje naše večnarodne socialistične samoupravne skupnosti Jugoslavije. Zanj se je bojeval pred vojno med njo in po njej.

Vedel je da nacionalno vprašanje ni enkrat za vselej rešeno. Zato ne, ker obsega tako politično kot ekonomsko in kulturno enakopravnost in zagotavljanje splošnih pogojev za razvoj vsakega naroda in narodnosti. Zato so jugoslovanski komunisti in Tito nenehno posvečali pozornost nadaljnjemu

razvoju politike enakopravnosti, bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Samoupravljanje pa to bratstvo in enotnost samo še pogloblja.

O življenjski moči samoupravljanja pričajo velikanski rezultati ki so bili doseženi v družbenoekonomski in politični preobrazbi države na tej podlagi pa tudi vse širša demokratizacija in humanizacija družbe ter čedalje močnejši razvoj družbene socialistične zavesti.

Tito komunist — revolucionar pa je bil tudi neomahljiv borec za mir za bratstvo narodov za nov in bolj human svet

bodočnosti. Dva najvišja cilja socialističnega gibanja — osvoboditev dela in trajen mir med narodi sta soodnosna in že postavljena med temelje marksistične znanosti.

S pomočjo marksistične analize stvarnosti je Tito ugotavljal bistvene spremembe v mednarodnih odnosih. Ker je spoznal, da zunanja politika socialistične Jugoslavije ne sme biti pod vplivom njenih trenutnih interesov, ampak mora upoštevati celoto sodobnih demokratičnih odnosov in naprednih svetovnih gibanj, da mora spodbujati vse, kar jih združuje, izogibati pa se tistemu, kar jih lahko razdvoji, je postal Tito eden najvidnejših zagovornikov aktivnega in miroljubnega sožitja. To politiko je opredelil kot »izraz življenjskih interesov in skupnih potreb narodov, da živijo v miru, svobodi in neodvisnosti, da so enakopravni udeleženci in ne opazovalci na mednarodnem prizorišču.«

Zaradi takih svojih dolgoletnih prizadevanj je postal Tito simbol naše dobe. Še nikoli nobena osebnost v zgodovini ni bila deležna tako enotnega priznanja na najbolj množičnem, spontanem mednarodnem referendumu, kakor ga je prejel on na šestem vrhu neuvršenih lani v Havani.

Titova osebnost in delo žanjeta sadove, politika neodvis-

nosti in svobode človeka, dežel in narodov, politika enakopravnosti velikih in majhnih, skratka vse tisto, kar je vsebina desetletja dolge bitke tovariša Tita, je v bistvu sestavni del teženj in hotenj vsega človeštva. Neuvrščeno politiko kot trajno usmeritev Jugoslavije sprejema čedalje več držav na svetu — dve tretjini članic svetovne organizacije.

Tito je vzniknil iz narodov na tej jugoslovanski zemlji. Iz narodov, ki so združili svoje želje in moči in se opredelili za skupnost enakopravnih narodov, ker so v tem videli poročstvo za svoj obstanek in kaži-pot za prihodnost. On je znal zlititi v eno vse težnje jugoslovanskih narodov in narodnosti in ustvariti trdno državo, eno najbolj stabilnih na svetu.

Prav jugoslovansko bratstvo in enotnost pa je pogonska moč vsega tistega, kar so ti pobrateni in enakopravni narodi in narodnosti ustvarili pod Titovim vodstvom.

To bratstvo in enotnost kakor tudi vse pridobitve našega samoupravnega socializma pa smo pripravljene vsak hip braniti. Sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite nam omogoča, da se okoli 8 milijonov Jugoslovancev v najkrajšem možnem času vključijo v obrambo, če je potrebno.

Žalni zbori ravenkih železarjev

V nedeljo, 4. maja 1980, je popoldanska izmena ravenkih železarjev končala svoj ših z žalnimi zbori, nočna pa ga je nemo začela. Naslednje jutro je vsa železarna počastila spomin predsednika Jugoslavije, našega dragega tovariša Tita.

Žalost se je zarezala v obraze. Spregovoril je tisti, ki je moral, vsi drugi so molčali in se zaganjali v delo.

Komaj teden dni prej, 28. aprila, smo na Ravnah pospremili na pot letošnjo štafeto mladosti z najboljšimi željami, naj nam Tito okreva. Potem prazniki niso bili prazniki zaradi skrbi za njegovo življenje.

Počasi so se lovile misli po jeklarni, valjarni, kovalnicah, med stroji:

»Nihče se ne bi mogel tako dolgo boriti s tako boleznijo...«

»S pametjo veš, da je umrl, pa vseeno nočeš verjeti...«

»To je tako, kot da nosiš v sebi težko kroglo, ki se ne premakne nikamor...«

Pa spet molk in delo.

Kajti na zborih vseh delavcev, na žalni seji delavskega sveta železarne in v brzojavki v Beograd je bila stokratno potrjena obljuba in zaveza, da bomo delali še bolje kot doslej. To smo mu dolžni, našemu Titu. Dokazati, da stopamo po poti, ki jo je vklesal on.

Zato, ker ga hočemo biti vredni.

Sprejem pred Domom železarjev leta 1958

Zato je Jugoslavija država, v kateri ne danes ne kadarkoli niso potrebni nobeni izjemni ukrepi, saj smo Jugoslovani mobilizirani po Titovem geslu izpred nekaj desetletij:

»Delajmo, kot da bo sto let mir, in se pripravljajmo, kakor da se bo jutri začela vojna.«

Kakor pa je Titovo ime v svetu simbol borca za mir, tako je pri nas simbol za vsa leta našega boja in za vso našo revolucijo. V besedi TITO in njenem pomenu so vsebovani vsi tisti nešteti dogodki in pomembni zgodovinski trenutki in odločitve za našo državo, iz katerih je skovana resnica o nezlomljivi volji delavskega razreda naših narodov in narodnosti ter o moči odločne komunistične partije, v katerih se je razvijala in še naprej poteka naša revolucija.

Stane Dolanc je zapisal:

»Socialistična revolucija je naše rojstvo, je naša veličina. Zato vsak naš človek, najsibo delavec, kmet ali izobraženec, mladinec ali borec, te ali one narodnosti, komunist ali izvenpartijec, vedno najde tudi sebe v njej in v imenu Tita. V tem je naša preteklost, naša sedanjost in naša bodočnost. Narodi in narodnosti Jugoslavije in Tito so zrasli za vedno v veliko ustvarjalno enotnost, ki je ni mogoče z ničemer razrušiti. TITO — to smo vsi mi in tisto, kar je naše socialistično samoupravljanje, naša politična neuvrščena, nerazrušljivo bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti ter naša zveza komunistov. Prav v tem je tudi naše temeljno poročstvo naše velike prihodnosti.«

Življenjski mejniki

1892 — Josip Broz Tito se je rodil 7. maja 1892 v Kumrovcu kot sedmi od petnajstih otrok kmeta Franja Broza in gospodinje Marije. V poznejših dokumentih je datum rojstva zapisan različno (od 5. marca do 25. maja). Med NOV so nekateri soborci začeli praznovati 25. maj kot njegov rojstni dan, zato ga tako proslavljamo, združenega z dnevom mladosti, še danes.

Od takrat naprej je uporabljal psevdonim Tito.

1935 — Odšel je po sklepu CK za dve leti v Sovjetsko zvezo. Delal je v balkanskem sekretariatu Kominterne.

1937 — Ko je bil Gorkić razrešen funkcije gen. sekretarja CK KPJ, je partijo dejansko vodil Tito.

1940 — Vodil je 5. državno konferenco KPJ. Na njej je bila sprejeta politična usmeritev

Titove analize razvoja NOB je zasedanje sprejelo sklepe, ki so postavili temelje nove Jugoslavije. Po sklepu AVNOJ je njegovo predsedstvo sklenilo dodeliti Titu naziv maršala Jugoslavije. Titu je bila zaupana funkcija predsednika NKOJ — prve vlade nove Jugoslavije.

1944 — 25. 5. 1944 sta Hitler in njegovo vrhovno poveljstvo organizirala desant na Drvar, da bi uničila Tita. Desant zaradi hrabre obrambe ni uspel. Vrhovni štab in NKOJ je Tito nato preselil na Vis.

1945 — 15. maja 1945 so enote JA pod Titovim poveljstvom dokončno razbile nemške balkanske grupacije in osvobodile vso državo, vključno z deli, ki so po 1918. letu pripadli Italiji.

7. marca 1945 je bila ustanovljena pod Titovim predsedstvom začasna vlada Demokratične federativne Jugoslavije. Priznale so jo vse zavezniške in nevtralne države.

Avgusta 1945 je bil na 1. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije izvoljen za njenega predsednika. Na novembrskih volitvah 1945 v ustavodajno skupščino je bil nosilec ljudskofrontne liste.

1948 — 1948. leta je Informbiro napadel KPJ, ker se samostojni razvoj socialistične Jugoslavije ni ujema s Stalinovimi hegemonističnimi načrti. Začela se je široka in ostra gonja proti Jugoslaviji in njeni neodvisnosti. Propagandna ost je bila uperjena na Titovo osebnost in njegovo delo.

Julija 1948 je Tito na 5. kongresu KPJ podal referat o razvoju KPJ, o njeni vlogi v osvobodilni vojni in revoluciji ter o boju za graditev socializma. V referatu je ovrgel obtožbe resolucije Informbiroja. Pokazal je izhod iz težkega položaja, v katerem sta se znašli partija in vsa država. Ogromno zaupanje, ki si ga je Tito pridobil

med ljudstvom in v partiji, je bilo močan dejavnik odpora Stalinovim pritiskom.

1950 — 26. junija 1950 je v zvezni ljudski skupščini razložil temeljni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih. Poudaril je, da je to eden najvažnejših zakonov socialistične Jugoslavije z globokim revolucionarnim pomenom.

1952 — Novembra 1952 je na 6. kongresu KPJ v glavnem referatu (Boj jugoslovanskih komunistov za socialistično demokracijo) analiziral prve rezultate in izkušnje delavskega samoupravljanja, kritiziral stalinistični dogmatizem v teoriji in birokratsko hegemonistične metode v praksi ter sprožil vprašanje nove vloge KPJ v graditvi socialističnih družbenih odnosov na temeljih samoupravljanja. Na njegov predlog je bila KPJ reorganizirana v ZKJ, LFJ pa v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije.

1953 — 14. januarja 1953 je zvezna ljudska skupščina Titu zaupala funkcijo predsednika republike, ki jo je uvedel ustavni zakon (januar 1953). Od takrat je bil izvoljen na to dolžnost na vseh sklicih zvezne skupščine. 25. februarja 1974 je bil na temelju nove ustave SFRJ izvoljen na to dolžnost brez časovno omejenega mandata.

1966 — 1. julija 1966 je na 4. plenumu CK ZKJ odločno zlozil odpore tako liberalno anarhičnih sil, ki so hotele oslabiti, nato pa likvidirati vlogo partije, kot tudi birokratsko etatistične ter unitaristično konzervativne sile.

1970 — 9. decembra 1970 je bil Tito na osnovi ustavnih pooblastil kot predsednik republike pobudnik pomembnih politično ustavnih sprememb, ki so bile najprej zajete v ustavnih

Tito in Kardelj — tvorca naše revolucije

1907 — V Sisku se je izučil za ključavničarja.

1911—1913 — delal v Kamniku, v Plznu pri Škodi, v Münchnu in Mannheimu pri Benzu ter v Dunajskem Novem mestu.

1915 — Na ruski fronti je bil ranjen in ujet.

1917 — Po zmagi oktobrske revolucije 1917 je v Omsku vstopil v internacionalni odred Rdeče garde.

1920 — Postal je član komunistične partije. Vrnil se je v Jugoslavijo in v Zagrebu nadaljeval politično delo v Zvezi kovinarskih delavcev in v organizacijah KPJ.

1921—1927 — S svojim revolucionarnim delom je nadaljeval v Velikem Trojstvu, Kraljevi in Smederevski Palanki. Pomladi leta 1927 se je vključil v delo zagrebškega mestnega komiteja KPJ.

1928 — Februarja 1928 je bil izvoljen za političnega sekretarja mestnega komiteja Zagreb, 4. avgusta 1928 aretiran in na bombaškem procesu obsojen na pet let robije. Zaprt je bil v Lepoglavi in Mariboru.

1934 — Na Dunaju je bil vključen v politbiro CK KPJ.

partije za razmere v bližajoči se 2. svetovni vojni.

1941 — Pri CK KPJ so ustanovili vojni komite, ki ga je vodil Tito. 22. junija 1941 je CK KPJ izdal »Razglas jugoslovanskim narodom«. 27. junija 1941 je bil ustanovljen glavni štab narodnoosvobodilnih odredov Jugoslavije. Tito je prevzel funkcijo poveljnika in izdelal strateško zasnovo za nastajanje in razvijanje oboroženega boja.

1942 — Med veliko pomladansko okupatorsko-kvislinško ofenzivo 1942 na osvobojeno ozemlje s središčem v Foči je Tito ukazal pohod grupe proletarskih brigad v zahodno Bosno. Nastalo je veliko osvobojeno ozemlje s središčem v Bihaću, kjer je bilo prvo zasedanje AVNOJ, prvega vrhovnega organa ljudske oblasti.

1943 — V prvi polovici 1943 je vodil operacije glavnine NOV v četrti in peti okupatorsko-kvislinški ofenzivi. Vodil je dve dramatični bitki med NOB: na Neretvi in na Sutjeski.

29. 11. 1943 je bilo v Jajcu 2. zasedanje AVNOJ. Na osnovi

S koroškimi planinci v Logarski dolini leta 1953

amandmajih (XX—XLII), nato pa v novi ustavi SFRJ (21. februarja 1974).

Tito je z Nehrujem in Naserjem pobudnik skupne miroljubne in protiblokovske aktivnosti. Šefi držav in vlad neuvrščenih dežel so se najprej zbrali na beograjski konferenci (1961), nato pa na konferencah v Kairu (1964), Lusaki (1970), Alžiru (1973), v Colombu (1976) in v Havani (1979).

Kot eden najaktivnejših sodobnih državnikov je Tito obiskal mnoge države v Evropi, Aziji, Afriki in obeh Amerikah. Poleg tega je dvakrat govoril na sedežu ZN v New Yorku (1960 — 1963).

Tito je bil promoviran za častnega doktorja na mnogih univerzah. Trikrat je bil proglašen za heroja Jugoslavije.

1980 — 4. maja 1980 je umrl v Ljubljani.

LETA 1958 PRVIČ NA RAVNAH

Poleti 1958 se je tovariš Tito namenil, da obiše več tovarn in rudnikov na Štajerskem in Koroškem. Dne 19. avgusta dopoldne je obiskal Velenje in Šoštanj, potem pa je čez Sleme prispel na Koroško. Čeprav v Črni ni bil predviden postanek, se je naš predsednik ob pozdravu ljudi, ki so se v hipu zbrali, ustavil in si ogledal razstavo turističnega tedna.

V Žerjavu so maršala pozdravili mežiški rudarji, predsednik takratne občine Črna Ivan Hercog ter zastopstvo mariborskega okraja s predsednikom Milanom Apihom na čelu.

Nekaj minut pred 14. uro je prispel maršal Tito s spremstvom na Ravne in se ustavil najprej v Domu železarjev. Čeprav so za obisk zvedeli komaj nekaj ur prej, je predsednika

dočkala in pozdravila množica ljudi. S tov. Titom so prispeli tudi predsednik ljudske skupščine LRS Miha Marinko, član izvršnega sveta LRS Tone Bole, predsednik OLO ter organizacijski sekretar ZKS mariborskega okraja. Podpredsednik zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek — Luka, naš častni občan, pa je prevzel dolžnosti domačina. Z druge strani je prispel na Ravne toplo pozdravljen tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Po kosilu si je tov. Tito ob vodstvu direktorja železarne Gregorja Klančnika in predsednika občine Ravne Adolfa Černeca ogledal tovarno. Po obratih se je zadržal eno uro ter se zanimal za delo in izdelke železarne.

Spoznavanje naših jekel

Predsednika so na kratko seznanili z zgodovino železarne do osvoboditve in mu povedali, da se je prava rast začela šele leta 1945. Takrat je bila zgrajena nova jeklarna (današnja jeklarna I) s SM- in El- agregati, povečana kovačnica, mehanska obdelovalnica in vzmetarna ter pomožne naprave.

Poglavitni proizvodni program je bil že takrat izdelava nad 200 vrst plemenitih jekel — valjanih, kovanih, litih, termično in mehansko obdelanih. Dopolnilni program so bili končni izdelki: rezilno orodje, pnevmatično orodje, vzmeti in kolesni stavki.

Zaposlenih je bilo v Železarni leta 1958 2200 delavcev ali petkrat več kot pred vojno. Po storilnosti je bila železarna Ravne med prvimi v domači črni metalurgiji, po stopnji delovne varnosti pa že več let prva med vsemi železarnami v Jugoslaviji.

Posebej so predsednika Tita pričakali in pozdravili mladi železarji, gojenci metalurške industrijske šole. Izročili so mu vezane letnike vseh dotlej izšlih števil Koroškega fužinarja ter umetniško sliko Franceta Godca »Koroška pokrajina«.

Ob odhodu iz železarne je predsednik zaželel kolektivu uspešno delo in da se čimprej znebi starega dela obratov, da

bi tako imeli sodobno tovarno. Po prisrčnem slovesu ob (takrat) novi industrijski šoli je kolona avtomobilov krenila proti hidrocentralam na Dravi.

Mladi so tovarišu Titu v Koroški fužinar napisali:

Maršalu T i t u
Z Vami v borbi
zdaj gradimo v miru
z Vami domovino.
Srečo damo
zvesti Vaši

koroški fužinarji.

Takrat je bil predsednik delavskega sveta železarne Ravne tov. Jože Kert. Takole se spominja prvega Titovega obiska:

»Zelo me je presenetila vest, da bo Ravne obiskal naš dragi Maršal. Prejeli smo jo nekaj ur pred njegovim prihodom. Vznesirjenost in radost pa sta se še veliko bolj povečali z odločitvijo, da mu v imenu občanov in železarjev izrečem našo dobrodoščilo ter pozdrav. Predvsem mi je ostal v spominu pogovor v vrtu Doma železarjev, Titova neposrednost in konkretna vprašanja, na katera smo morali odgovorjati kratko in jedrnat, saj je takoj dal vedeti, da ne mara dolgih, okrašenih odgovorov. Predvsem se je zanimal za naš razvoj, pogoje dela in plače delavcev tako v metalur-

Pozorna pot po obratih

ških kakor tudi v kovinskih obratih in točno se spominjam vprašanja:

„Koliko zasluži kranfirar?“

Takrat sem bil izredno ponosen, da sem mu med drugim lahko povedal tudi to, da smo pod njegovim vodstvom naredili več kot prej v tristo letih in tega je bil zelo vesel. Sploh pa je bil na ta dan tovariš Tito

zelo razpoložen in med kosilom ni manjkalo dobre volje in sproščenega smeha na račun šal, ki jih je rad poslušal in pripovedoval. Najrajši se je pogovarjal z delavci, o čemer sem se še posebej prepričal med obiskom železarne. Po ogledu tovarne nam je še svetoval večjo specializiranost in finalizacijo naših proizvodov.«

NAJDRAŽJI GOST DRUGIČ MED NAMI

V torek, 6. julija 1971, ob 10. uri 15 minut je maršal Tito po 13 letih zopet obiskal ravensko železarno.

Tovariš Tito se je zanimal za vrsto stvari, posebej pa je vprašal, kakšen je kvalifikacijski sestav zaposlenih in poprečje osebnih dohodkov, kako železarna odplačuje dolgove, kako to, da ima v mehanični še toliko starih strojev in kakšni so njeni nadaljnji načrti.

Predsednik Tito se je zelo pohvalno izrazil o napredku v železarni Ravne. Poudaril je, da je še vedno nujna borba proti tehnokratizmu ter med drugim dejal:

»Duh tehnokratizma ni samo v tovarnah pri vodilnih, temveč prihaja na površje zunaj podjetja, v nekaterih družbenopolitičnih organizacijah. Zato je potrebna kontrola delavcev in

Pogovor z delavci

kritični odnos do stvari, ki zavirajo razvoj samoupravljanja.«

Dejal je, da morajo biti delavci v vsej deželi enotni, ne glede na to, ali pripadajo bolj številnemu ali manj številnemu narodu. Delavec je delavec! Pripada vedno delavskemu razredu. Prav zato moramo predvsem in povsod, zlasti pa v tovarnah upoštevati razredni karakter in razredni interes.

Boriti se je treba z vso ostrino proti tistim, ki hočejo zanesti med delavce nacionalne spore. Tega v Sloveniji sicer ni, zadeva pa tiste, ki posvečajo premalo pozornosti borbi proti nacionalističnim izpadom.

»Čas je že, da se zganemo,« je nadaljeval tovariš Tito, »da energično vstanemo zoper tiste, ki nam mečejo polena pod kolesa, ki nas hočejo izrinuti s poti socialističnega razvoja. Prav ZK je tista sila, ki to lahko stori, če bo delala tako, kot je treba.« Na koncu je Tito dejal:

»Enotnost dežele in prizadevanje, da bo delavski razred imel v njej poglobljeno besedo,

predstavlja zagotovilo naše varnosti in samostojnosti.«

Mihaelu Ošlaku, takratnemu predsedniku delavskega sveta železarne Ravne, je obisk Tita na Ravnah leta 1971 eden najpomembnejših dogodkov, ki se ga zelo rad spominja:

»Takrat sem v Domu železarjev vodil razgovor in moram reči, da mi je bilo v začetku nekoliko tesno pri srcu zaradi bojazni, da se ne bi najbolje odrezal, a me je ta trema kaj hitro minila. Tako življenjsko, preprosto, konkretno in neposredno vpraševati kakor tudi odgovarjati, skratka, res tovariško se pogovarjati je pravi užitek. V takem pogovoru ni treme in zadržanosti, tako se pogovarja tovariš Tito. Zanimal se je za vse. Kar je želel izvedeti, je vprašal naravnost in tako je tudi odgovarjal ter posredoval svoje misli. Vsako ovinkarjenje in kompliciranje mu je bilo tuje. Rad pa se je tudi pošalil. Prav zaradi vsega tega mi bo Titov obisk ostal za zmeraj v spominu kot eden najlepših trenutkov v mojem življenju.«

S ponosom smo pokazali predsedniku moderno železarno

MARŠALU ZA ROJSTNI DAN

Jekleni liv, udar kladiv je naše opravilo.
Za hip odmor, jeklarjev zbor, da pošljemo

voščilo.

Voščilo za Vaš rojstni dan z mejá koroške

zemlje:

Svobódo, srečo, zdravje, mir sovrag Vam

naj ne jemlje!

Tovarna zrasla je petkratno, Ravno so

postale mesto,

Vaši smo za mir in brambo, srcé tu bije

zvesto.

Koroški fužinarji

(Ena izmed brzojavk ob Maršalovem rojstnem dnevu iz koroškega kraja)

KOROŠKA TITU – štafeta mladosti 1979

Pred letom dni smo med temi hribi in soteskami, med delavci in kmeti, med železarji in knapi skovali najboljše želje svojemu najdražjemu človeku.

S ponosom smo sprejeli vest, da smo izbrani za prve, ki smemo ponesti štafeto na tisoče in tisoče kilometrov dolgo pot po vsej naši domovini.

Nepozabna slovesnost je bila posvečena človeku, revolucionarju, s katerim je povezano eno najbolj dramatičnih, a tudi najslavnejših obdobj naše zgodovine. Človeku, našemu tovarišu in prijatelju, najboljšemu voditelju, ki je vselej našel čas za svet mladini, ki se je z njo pogovarjal zmeraj iskreno in z ljubeznijo. Vsak njegov nastop je bil neprecenljiva pomoč in najmočnejša vzpodbuda, da se lahko mladi lotevamo najpomembnejših nalog, da uresničujemo tiste poti, ki so najbolj učinkovite.

S ponosom in ljubeznijo smo se lotili velikih priprav, da bi

se še tretjič »srečali« s Titom.

24. marca 1979 ob enajsti uri je štiridesettonska peč v topilnici naše železarne odprla svoja vrata, da bi z izlivom svoje vrele jeklene taline simbolizirala našo ljubezen do Tita, jekleno enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije. V tem trenutku je skozi vročino in iskre krenila na pot štafeta mladosti z najboljšimi željami predsedniku republike tovarišu Titu.

Jekleno štafeto palico, ki so jo izdelali naši delavci, so prvi ponesli železarji Jože Jurak, Maks Kragelnik in Vinko Kranjc. Na poldrugem kilometru je šla skozi roke brigadirjev, delavcev, vojakov, pionirjev in kdo bi naštel vse, da jo je nazadnje sedemnajstletna gimnazijka Alenka Kolmančič ponesla na slavnostno tribuno.

In Ravne so se »tretjič« srečale s Titom.

Mlade med Triglavom in Djevdjelijo bodo Titove besede

vselej spodbujale h krepitvi samoupravljanja in socialističnih samoupravnih odnosov, bratstva, neodvisnosti, svobode in neuvršenosti.

Boris Bavdek je na slovesnosti govoril, kar velja tudi za prihodnje:

»Mlada generacija je bila in bo vedno povezana z idejami

in delom tovariša Tita ter Zveze komunistov, ki sta pri snovanju svoje politike in družbenega razvoja ne le poznala življenjske interese in potrebe mladih, temveč sta hkrati ustvarjala možnosti za resnično vključevanje mladih za vse točke in procese družbenega odločanja.

Besedilo v štafetni palici '79

Dragi naš Tito!

V eno se stekajo misli vseh mladih med Peco in Pohorjem, kot plamen se razplamteva naš ponos, ko prvi spremljamo na pot štafeto mladosti in z njo najlepše želje tebi, ki si na čelu naše Partije, narodnoosvobodilnega boja in naše socialistične revolucije v eno povezal vse jugoslovanske narode in narodnosti; ki si povzdignil svojo deželo v domovino ponosnih, svobodnih in srečnih ljudi; ki si z idejo neuvršenosti obogatil svet z novimi, prej neslutnimi možnostmi in svetlejšimi perspektivami.

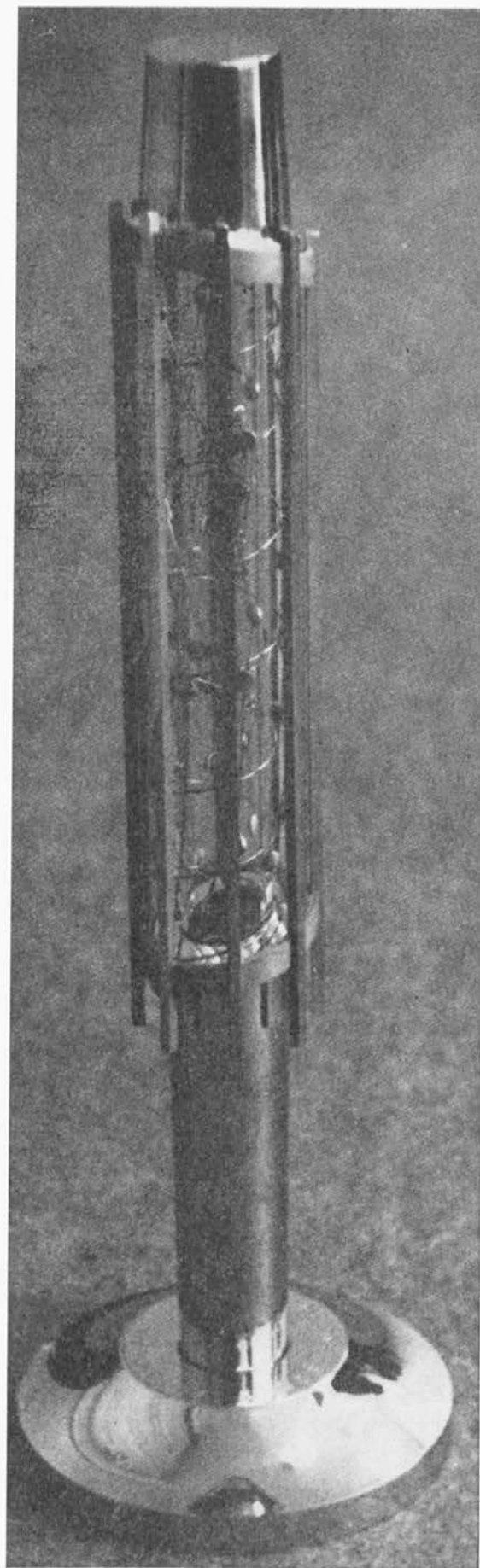
Prežet z idejami socializma, humanizma in z neomajno vero v človeka si s svojimi tovariši ustvaril najhumanejšo družbo svobodnih samoupravljalcev.

Z vsakim tvojim velikim, pomembnim dejanjem se v svetu poveča tudi ugled naše socialistične skupnosti, katere simbol si ti. Sprašujemo se, kako naj se ti dostojno zahvalimo in kaj naj ti podarimo za tvojo veliko ljubezen, za tvoje herojsko življenje in nesebični trud.

Podarjamo ti prešerni smeh svojega otroštva in mladosti, svojo svobodno pesem, vsa ustvarjalna leta, ki so pred nami, in podarjamo ti svojo ljubezen.

Ko stopamo po poti, ki si nam jo načrtoval, želimo še dolgo dolgo čutiti tvojo bližino in ustvarjalno moč, si želimo tvojih nenadomestljivih spodbud in nasvetov. Obljubljamo ti, da bo vsakdo izmed nas upravičil tvoje zaupanje v mlade in izpolnil vse svoje obveznosti do naše socialistične samoupravne skupnosti svobodnih, enakopravnih narodov in narodnosti.

Ravne na Koroškem, 24. marca 1979

Z Raven po vsej domovini — do Tita

Zavedamo se globokih misli o resnični svobodi človeka, ki jih je zapisal naš veliki revolucionar Edvard Kardelj. Živeti srečno, svobodno in ustvarjalno v socialistični samoupravni skupnosti pomeni prevzeti tudi odgovornost za nadaljnji razvoj samoupravne demokracije, kar se mora odražati v neposredni aktivnosti za uspešno delovanje našega socialističnega samoupravnega sistema.«

Mi sami pa smo rekli včeraj, v kar verjamemo tudi danes: Globoke korenine je tod pogrnala Titova človečna politična modrost. V naš šihtni vsakdan so zamesena njegova načela: dela in kruha za vse, varnost za miren razvoj.

Ljubezen se ne daje, ne tehta, a mladi ponos meri Evropo in svet, pa ga ne najde, ki bi dal in pomenil svojim narodom to, kar nam Tito.

Naši otroci o TITU

Tvoj narod se ne vda v usodo — ponosen, z dvignjeno glavico se upira sovražniku.

Mateja Smrtnik

*

Zame je naša revolucija mati svobode.

Miran Ozmec

*

Jugoslovanski narodi smo kot drevo, ki vzdiga svoje veje k soncu — k tebi Tito.

Mojca Kert

Če sem v težavah, se spominim nate in počutim se močnejša, ker vem, da tudi ti v mnogo hujših trenutkih nisi klonil.

Nina Dežman

*

Pomeniš mi toliko kot Jugoslavija.

Srečko Šapek

*

Svet nas pozna, ker pozna tebe.

Vlado Jurec

Vodilo skozi včerajšnje zmage si bil, vodiš nas danes v miru in jutri boš kazal pot.

Barbara Logar

*

Morda si prevelik, da bi te kdaj do konca doumel.

Robi Kren

*

Ko sem bil še majhen, sem že vedel, kdo si, zdaj pa te spoštujem in imam rad.

Jani Vušnik

Tito, ti si korenina rože, ki cvete od revolucije jugoslovanskih narodov.

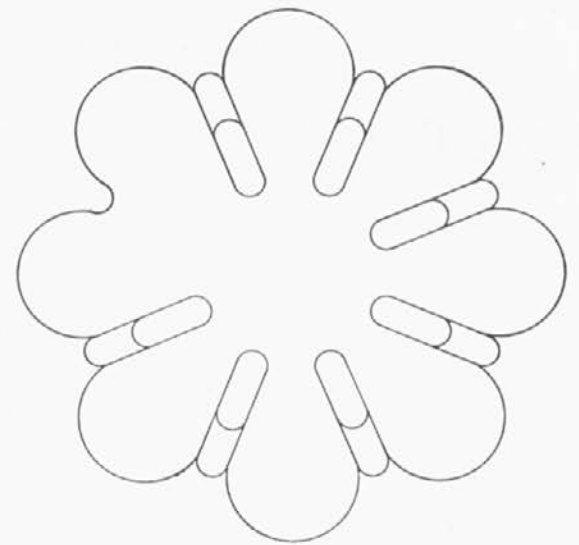
Bojan Hancman

*

Si kakor odprta knjiga, ki me vodiš.

Ema Peruš

Učenci osnovne šole
Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

Znak štafete 79

Prizor, na katerega bomo zmeraj ponosni

Vsi narodi pojo o njem

OD VARDARJA DO TRIGLAVA

Od Vardarja pa do Triglava
in od Djerdapa do Jadrana
kot ogrlica, ki se blešči
na Balkanu, v svobodi
in pod soncem srečna bodi
Jugoslavija! Jugoslavija!

Širom svjeta put me vodio
sa sudbom sam svojom hodio
u srcu sam tebe nosio.
Uvijek si mi draga bila
domovino moja, mila
Jugoslavijo! Jugoslavijo!

Za tebe ta krv se prolila,
borbata te naša rodila,
rabotnička ruka stvorila,
živej srekno vo sloboda,
Tito napred neka vodi!
Jugoslavijo! Jugoslavijo!

Rad imam te hribe in gore,
tvoja polja, reke in morje.

Rad imam ljudi ponosne
vse vojake in pastirje,
ki jih pesem naj združuje!
Jugoslavija! Jugoslavija!

PJESMA MARŠALU TITU

(narodna)

Drug nam Tito izdo naređenje:
svi u borbu za oslobođenje.

Druže Tito naše rosno cvjeće,
cio narod za tobom se kreće.

Ti si, druže, na temelju bio
od početka narod predvodio.

Tito zemlje naše čedo milo,
da te nije, ne bi ni nas bilo.

Drugarice posadimo cvjeće
kuda vojska druga Tita kreće.

Ovo nam je naša borba dala,
da imamo Tita za maršala.

Veder in nasmejan spomin

Šumijo skozi gozdove partizanskih let.
spomini.

Beli cvetijo kruhi v svobodi,
Naš kruh je železo. Naš kruh je les. Naš
kruh je kunda.

Kruh tudi na igosti in juga in na brata.
Poje dežela v svobodi, vres cveti; poje
jih sto in sto.

S fužinarji, in olcariji, s knapi se
šbira parviška tovarišija, eno je ljudstvo,
enovito.

Tu se je v srečni sproči voščilo
potuj, srečno potuj po bratskih cestah
domovine.

Fr. Sušnik

Tako je v imenu nas vseh zapisal dr. Franc Sušnik

Naš sokole, širi svoja krila,
da bi zemlja slobodna nam bila.

Maršal Tito, vodo svih brigada,
tvojom borbom nestati će jada.

Više zemlja robovati neće,
vojska tvoja po njoj sada šeće.

Maršal Tito, ružice rumena,
s tobom naša zemlja proslav-
ljena.

U BITKAMA OD PRVOG DANA

(narodna)

Tito nam je snaga našeg roda,
Tito nam je pravda i sloboda.

Druže Tito sve naše nadanje,
srečo naša, naše radovanje.

Druže Tito, vodo komunista,
Partija nam kao sunce blista,
pravdom blista i razbija laži,
zato si nam miliji i draži.

Druže Tito, ti narodna nado,
pozdravlja te i staro i mlado.

Druže Tito bore naših strana,
ti nas vodiš od prvoga dana,

u bojeve i pobjede naše
zato te se svi dušmani plaše,

i zato se klevetama služe
da od tebe nas odvoje, druže.

No nek dodu, pa da vide i to
od čega je naše srce slito!

Pa će vidjet da je od granita,
da umire i živi za Tita!

Ali Podrimja

TEBI, TITO

V očesu mojem,
junak moj, tvojih

je sij zenic:

moje je Sonce
in kruh in Nebes

in petje Ptice!

Na mladju vsakem
zdaj žene, glej,

razkošje cveta:

beseda tvoja
naloga naša —

obljuba sveta!

Na naši njivi
semena nova

kalé v Ljubezen —

da poletimo
na krilih časa

v nov vrh in čezenj!

A v novem domu
odprl nam srca

si na široko —

postavil postelj
in mizo drugu

z bogato roko!

Na mladju vsakem
zdaj žene, glej,

razkošje cveta:

beseda tvoja
naloga naša —

obljuba sveta!